

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/55/2022
Identifikačné číslo spisu:	8118211251
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8118211251.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a sudcov JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Kataríny Katkovej v spore žalobcu Intrum Slovakia s.r.o., Bratislava, Mýtna 48, IČO: 35 831 154, zast. advokátom JUDr. Jánom Šoltésom, Bratislava, Mýtna 48, proti žalovanej O. H., narodenej XX. Z. XXXX, A. - D. Š., M. XXXX/X, zast. advokátkou JUDr. Katarínou Andráš Leškovou, Prešov, Plzeňská 2, o zaplatenie 3.450,45 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8Csp/182/2018, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. novembra 2019 sp. zn. 11Co/60/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 05. júna 2019 č.k. 8Csp/182/2018-121 výrokom I. konanie v časti zaplatenia sumy vo výške 80,- eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 10,- eur od 22. augusta 2018 do zaplatenia, zo sumy 10,- eur od 18. septembra 2018 do zaplatenia, zo sumy 10,- eur od 17. októbra 2018 do zaplatenia, zo sumy 10,- eur od 20. novembra 2018 do zaplatenia, zo sumy 10,- eur od 19. decembra 2018 do zaplatenia, zo sumy 10,- eur od 29. januára 2019 do zaplatenia, zo sumy 10,- eur od 19. februára 2019 do zaplatenia, zo sumy 10,- eur od 01. marca 2019 do zaplatenia zastavil. Výrokom II. zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 3.219,55,- eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 3.299,55,- eur od 05. decembra 2015 do 21. augusta 2018, zo sumy 3.280,55,- eur od 21. augusta 2018 do 17. septembra 2018, zo sumy 3.279,55,- eur od 18. septembra 2018 do 16. októbra 2018, zo sumy 3.269,55,- eur od 17. októbra 2018 do 19. novembra 2018, zo sumy 3.259,55,- eur od 20. novembra 2018 do 18. decembra 2018, zo sumy 3.249,55,- eur od 19. decembra 2018 do 28. januára 2019, zo sumy 3.239,55,- eur od 29. januára 2019 do 18. februára 2019, zo sumy

3.229,55,- eur od 19. februára 2019 do 28. februára 2019, zo sumy 3.219,55,- eur od 01. marca 2019 do zaplatenia, a to všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom III. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Výrokom IV. žalovanú zaviazal nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 96 %.

1.1. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 9, § 100 ods. 1, § 101, § 103, § 517 ods. 1, 2, § 657, § 658 ods. 1 Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. (ďalej len „OZ“), § 1 ods. 2, § 7 ods. 1, 2, § 9 ods. 2, § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného v čase uzavretia Zmluvy, § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia Zmluvy, § 255 ods. 1, § 256 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z. (ďalej len „CSP“).

1.2. Právny predchodca žalobcu (VÚB, a. s.) sa domáhal žalobou doručenou súdu 29. septembra 2018 voči žalovanej zaplatenia sumy 3.450,45,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 05. decembra 2015 do zaplatenia a náhrady trov konania. Žalobu odôvodnil tým, že 23. apríla 2014 ako veriteľ uzatvoril so žalovanou ako dlžníkom Zmluvu o pôžičke evid. č. XXXXXXXX (ďalej aj „Zmluva“), na základe ktorej poskytol žalovanej pôžičku vo výške 5.000,- eur, ktorú sa žalovaná zaviazala splatiť formou 60 pravidelných mesačných splátok vo výške 142,25,- eur. Žalovaná uhradila sumu vo výške 3.304,96,- eur. Právny predchodca žalobcu listom z 28. septembra 2015 vyzval žalovanú k úhrade dlžných splátok a upozornil ju na možnosť vyhlásenia predčasnej splatnosti celého úveru (viď č. I. 11 rub spisu). Nakoľko žalovaná dlh neuhradila, právny predchodca žalobcu oznámením o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru z 29. novembra 2015 úver zosplatnil (viď č. I. 12 spisu). Do podania žaloby žalovaná dlžné splátky neuhradila.

1.3. Žalobca v podaní z 05. júna 2019 vzal žalobu späť v časti zaplatenia sumy vo výške 80,- eur s príslušenstvom z dôvodu úhrad žalovanej. Vzhľadom na čiastočné späťvzatie žaloby súd konanie v tejto časti zastavil.

1.4. V súvislosti s námietkou žalovanej týkajúcej sa premlčania, podľa názoru súdu v konaní nedošlo k premlčaniu žalobného nároku a tento bol uplatnený v rámci plynutia zákonnej 3 - ročnej premlčacej doby pre uplatnenie práva. Premlčanie zvyšku dlhu, ktorý bol zosplatnený, nemožno počítat' od splatnosti prvej nezaplatennej splátky. Ak by premlčacia doba mala plynúť od splátky, pre ktorú došlo k zosplatneniu úveru (v danom prípade od splátky splatnej 20. júla 2015), zároveň by došlo k zmene počiatku premlčacej doby u splátok splatných do vyhlásenia mimoriadnej splatnosti v období 8/2015 do 11/2015, u ktorých už začala plynúť premlčacia doba v zmysle § 103 veta prvá OZ. V súlade s čl. 12 bod 12.4 Zmluvných podmienok, v zmysle ktorého musí veriteľ evidovať omeškanie jednej splátky počas doby dlhšej ako tri mesiace, zosplatnenie nastalo vo vzťahu k omeškaným splátkam splatným 20. júla 2015 a 20. augusta 2015, avšak 3-ročná premlčacia doba ohľadom zvyšku nesplatennej istiny pôžičky začala plynúť až 20. novembra 2015, t. j. splátky splatnej bezprostredne pred zosplatnením úveru. Nakoľko žalobca podal žalobu na súd 29. septembra 2018, jeho nárok čo do zvyšku zosplatnenej pohľadávky nie je premlčaný. Po zosplatnení pôžičky do podania žaloby žalovaná uhradila sumu vo výške 1.275,- eur, ktorú je potrebné započítať najskôr na splátky splatné do zosplatnenia úveru podľa zásady priority a zvyšok na zosplatnenú istinu.

1.5. Ohľadom absencie rozpisu splátok súd poukazuje na uznesenie NS SR z 29. októbra 2018 sp. zn. 5Cdo/132/2017, podľa ktorého eurokonformný výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. umožňuje dospieť k záveru, že toto ustanovenie nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné vymedzenie vnútornej skladby jednotlivých splátok, to znamená určenie, aká časť každej jednotlivkej splátky sa použije na splátku istiny a aká jej časť spláca bežné úroky a poplatky. Keďže súd nepovažoval úver za bezúročný a bez poplatkov, žalovanú zaviazal zaplatiť sumu vo výške 3.219,55,- eur po odpočítaní nákladov na vymáhanie pohľadávky. Pokiaľ ide o nárok žalobcu na zaplatenie sumy 150,90,- eur titulom MP3 (manipulačný poplatok), žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, že by Zmluva obsahovala dojednanie uvedeného poplatku. Okrem toho žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal vynaloženie nákladov na vymáhanie pohľadávky. Na základe uvedeného súd v predmetnej časti žalobu zamietol. Podľa zistenia súdu sadzba úroku z omeškania v súlade s ustanovením § 517 OZ v spojení s nariadením vlády SR č. 87/1995 Z. z. bola ku dňu 05. decembra 2015 (t. j. deň nasledujúci po uplynutí 5 dní od podania oznámenia o zosplatnení úveru na poštovú prepravu v zmysle čl. 15 bod 15.4 Zmluvných podmienok) vo výške 0,05 % p. a. Vzhľadom na žalobcom priznaný nárok súd žalovanú zaviazal aj na zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5,05 %

ročne z dlžnej sumy po zohľadnení jednotlivých úhrad.

1.6. Žalovaná zaviniła zastavenie konania v rozsahu 80,- eur, čo súd považoval za úspech žalobcu. Žalobca mal v konaní úspech v rozsahu 96 % k pôvodnej žalovanej sume, a teda neúspech v rozsahu 4 %. Miera úspechu žalobcu tak činí 92 % (96-4).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 21. novembra 2019 č. k. 11Co/60/2019-141 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. a IV. potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP a žalobcovi priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

2.1. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie poukázal na § 100 ods. 1, § 101, § 103 OZ, pričom uviedol, že z listu právneho predchodcu žalobcu z 29. novembra 2015 (č.l. 12 spisu) je zrejmé, že využil svoje právo podľa ustanovenia § 565 OZ a pre nesplnenie splátky žiadal o zaplatenie celej pohľadávky. Ustanovenie § 53 ods. 9 OZ pred zosplatnením úveru vyžaduje výzvu veriteľa adresovanú a doručovanú dlžníkovi s upozornením na aktuálny dlh a možnosť požadovať zaplatenie celého zvyšku dlhu naraz z dôvodu neplnenia si povinnosti dlžníka. Žalobca predložil súdu výzvu z 29. novembra 2015 (č.l. 12 spisu), v ktorej právny predchodca žalobcu vyzýva žalovanú na úhradu dlžnej sumy 4.627,49,- eur. V ďalšom texte upozorňuje žalovanú, že istina úveru vo výške 4.584,55,- eur sa bude ďalej úročiť zákonným úrokom z omeškania odo dňa zosplatnenia až do úplného zaplatenia istiny. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že pokiaľ by následná zročnosť celého dlhu mala mať za následok začiatok plynutia premlčacej doby celého dlhu od prvej omeškanej splátky, posunul by sa začiatok plynutia premlčacej doby pred okamih splatnosti všetkých omeškaných splátok nasledujúcej po prvej z nich a takýto následok je neprípustný, pretože inštitút zročnosti celého dlhu, ako strata výhody splátok, predstavuje sankciu pre dlžníka a prostriedok ochrany veriteľa, a nemôže tak mať pre veriteľa uvedený nepriaznivý následok.

2.2. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom označila dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, ku ktorému uviedla, že dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, z čoho vyplýva, že v skutočnosti chcela dovolateľka označiť dovolací dôvod § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

3.1. Dovolateľka k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP uviedla, že už počas konania na súde prvej inštancie vo vzťahu k žalovanému nároku vzniesla námietku premlčania. Právnu argumentáciu podložila rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn.: 11Csp/158/2018, v ktorom súd v bode 39. cituje rozsudky viacerých krajských súdov, ktoré majú na plynutie premlčacej doby v prípade zosplatnenia úveru rovnaký názor ako žalovaná. Sudca však tento rozsudok bez toho, aby sa s ním aspoň oboznámil, ho na pojednávaní dňa 05. júna 2019 od právnej zástupkyne len formalisticky prevzal a založil do súdneho spisu a vzápätí vyniesol vopred pripravený rozsudok. To, že sa konajúci sudca s týmto rozsudkom ani len neoboznámil napokon vyplýva aj z odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom nie je ani zmienky o tom, ako sa vysporiadal s odlišným právnym názorom iných /odvolacích/ súdov, ktorých rozhodnutia sú citované v predložennom rozsudku sp. zn.: 11Csp/158/2018.

3.1.1. Tiež uviedla, že proti rozsudku prvoinštančného súdu podala odvolanie, v ktorom namietala, že súd prvej inštancie rozhodol vo veci v rozpore s namietanou početnou judikaturou krajských súdov a v odôvodnení rozsudku sa s týmto odlišným právnym posúdením vôbec nevysporiadal. V rámci podaného odvolania k otázke posúdenia začiatku plynutia premlčacej doby v žalovanom prípade poukazovala na túto ustálenú judikaturu krajských súdov: rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn.: 16Co/95/2018 zo dňa 13. septembra 2018, rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn.: 26Co/276/2017 zo dňa 23. októbra 2018, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 6Co/26/2017 zo dňa 28. júna 2018, rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn.: 27Co/315/2017 zo dňa 27. februára 2018, rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn.: 16Co/34/2018 zo dňa 18. októbra 2018, rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn.: 26Co/176/2017 zo dňa 26. marca 2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 02. marca 2019 sp. zn. 22Co/161/2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 17. apríla 2019 sp. zn. 2Co/148/2018. Poukázala aj na rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn.: 20Csp/204/2018-113 (bod 25. a 26.) z 28. júna 2019 a rozsudok Okresného súdu Prešov sp.

zn.: 25Csp/46/2017 z 10. júna 2019, kde ten istý súd totožnú žalobu v skutkovo totožnom prípade zamietol práve pre žalovanou stranou vznesenú námietku premĺčania. Odvolací súd sa však v dovolaní napadnutom rozsudku uvádzanou judikatúrou opätovne vôbec nezaoberal, absolútne nijako nevysvetlil svoj odlišný právny názor. Odvolací súd v celom odôvodnení svojho veľmi stručného potvrdzujúceho rozsudku nijako nereflektuje na početné rozdielne právne názory iných krajských súdov, dokonca ide aj o rozdielny názor iných senátov totožného krajského súdu.

3.2. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľka uviedla, že nie je známe, aby v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu bola vyriešená otázka posúdenia začiatku plynutia premĺčacej doby pri zosplatnení spotrebiteľského úveru, ktoré nastalo pre nespĺnenie niektorej zo splátok.

3.2.1. Dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu, nesprávne právne posúdili začiatok plynutia premĺčacej doby pri nároku uplatnenom žalobcom. V žalovanom prípade má dovolateľka za to, že premĺčacia doba vo vzťahu ku celej neuspokojenej pohľadávke začala plynúť od splatnosti nespĺnenej splátky, pre ktorú nastala strata výhody splátok. V konaní nebolo sporné, že k zosplatneniu úveru došlo pre nezaplatenie splátky za mesiac 07/2015. Tvrdí to sám žalobca v liste zo dňa 28. septembra 2015 (označený ako „Predžalobná upomienka“), ktorým žalovanú vyzval na úhradu nedoplatku na splátkach v celkovej výške 426,75,- eur a zároveň ju upozornil, že ak do 05. novembra 2015 nedôjde k úhrade splátky splatnej v mesiaci 07/2015, bude veriteľ oprávnený celý úver zosplatiť. Žalovaná dlžnú splátku v stanovenej lehote neuhradila a právny predchodca žalobcu úver zosplatiť. Plynutie 3 - ročnej premĺčacej doby preto treba jednoznačne počítvať odo dňa nespĺnenej splátky, pre ktorú sa stal zročným celý dlh. Je nesporné, že nespĺnená splátka, pre ktorú sa v tomto prípade stal zročným celý dlh, je splátka splatná 20. júla 2015. Podľa dovolateľky premĺčacia doba pre úspešné uplatnenie nároku žalobcu márne uplynula dňa 20. júla 2018. Žaloba bola na súd podaná až 29. septembra 2018, t. j. dva mesiace po uplynutí trojročnej premĺčacej doby.

3.3. Dovolaťka navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu, a aby vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alebo aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu žalobcu v celom rozsahu ako neodôvodnenú zamietne a žalobcu zaviazne na náhradu trov konania žalovanej v rozsahu 100%.

4. Žalobca sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je potrebné zamietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Najvyšší súd opakovane vyslovil názor, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (por. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015).

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/209/2015, 3Cdo/36/2016, 5Cdo/264/2014, 1Cdo/334/2013). Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (por. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/348/2013, 3Cdo/319/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z

ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Dovolateľka vyvodila prípustnosť podaného dovolania okrem iného z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11.2. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

12. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľka v rámci uplatnenia prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, argumentuje predovšetkým nesúhlasom s právnym posúdením veci odvolacím súdom (aj súdom prvej inštancie), ktorý sa spolu s okresným súdom nestotožnil s jej právnym názorom ohľadom námietky premlčania, pričom neakceptovali ňou protežovanú rozhodovaciu prax okresných a krajských súdov a v odôvodnení rozsudku sa s touto odlišnou rozhodovacou praxou súdov nižšej inštancie vôbec nevysporiadali, čo znamená námietku nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu.

13. K dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

14. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutočnej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

15. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry

ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

16. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

17. K dovolacej námietke týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, a teda jeho nepreskúmateľnosti, dovolací súd vo väzbe na body 13. až 16. tohto rozhodnutia uvádza, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

17.1. Z obsahu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom vyhovujúcim výroku II., ktorým zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi titulom nesplatennej pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o pôžičke, ktorá bola z dôvodu jej nesplácania v splátkach predčasne zosplatnená v celom rozsahu, a súvisiacom výroku IV. o trovách konania, potvrdil ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 CSP stotožniac sa s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP) vrátane správnych skutkových a právnych záverov (pozri bod 10. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil v porovnaní so súdom prvej inštancie na žiadnych iných, či nových skutkových a právnych záveroch. V dôvodoch rozsudku sa vyjadril k nosnej argumentácii odvolateľky vrátane žalovanej uplatnenej v odvolaní (aj v dovolaní) týkajúcej sa premlčania žalobcom uplatneného nároku, konkrétnejšie začiatku plynutia premlčacej lehoty, keď podľa odvolateľky premlčacia doba vo vzťahu ku celej neuspokojenej pohľadávke začala plynúť od splatnosti nesplnenej splátky, pre ktorú nastala strata výhody splátok. Pričom vytýkala súdu prvej inštancie, aj odvolaciemu súdu, že sa nevysporiadal s rozhodovacou praxou okresných a krajských súdov, existenciu týchto dvoch rozdielnych hmotnoprávných nárokov žalobcu nechal bez povšimnutia. Na ktorú odvoláciu námietku odvolateľky dostatočne jasne a zrozumiteľne odvolací súd reagoval, keď uviedol, že pokiaľ by následná zročnosť celého dlhu mala mať za následok začiatok plynutia premlčacej doby celého dlhu od prvej omeškanej splátky, posunul by sa začiatok plynutia premlčacej doby pred okamih splatnosti všetkých omeškaných splátok nasledujúcej po prvej z nich a takýto následok je neprípustný, pretože inštitút zročnosti celého dlhu, ako strata výhody splátok, predstavuje sankciu pre dlžníka a prostriedok ochrany veriteľa, a nemôže tak mať pre veriteľa uvedený nepriaznivý následok. (pozri bod 18. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu).

17.2. K námietke o absencii dôvodov odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe súdov nižšej inštancie dovolací súd uvádza, že ustanovenie § 220 ods. 3, resp. § 393 ods. 3 CSP ukladá súdu povinnosť v odôvodnení rozhodnutia uviesť dôvody odklonu od ustálenej praxe. Odvolací súd sa namietanými rozhodnutiami okresných a krajských súdov nebol povinný zaoberať, pretože rozhodnutia okresných a krajských súdov nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu praxu v zmysle § 220 ods. 3 CSP. Koncept právnej istoty v čl. 2 ods. 2 základných princípov je faktickým potvrdením precedentného účinku

rozhodnutí najvyšších súdnych autorít. V systéme všeobecného súdnictva je touto autoritou Najvyšší súd SR, nepochybne medzi ne patrí aj Ústavný súd SR, Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu, a ak pôjde o aplikáciu únieového práva, tak aj Súdny dvor Európskej únie so sídlom v Luxemburgu. Právna argumentácia strán môže byť založená aj na publikovaných názoroch právnej vedy, či na rozhodnutiach súdov, ktoré inštančne nepatria medzi najvyššie súdne autority, avšak na rozdiel od ustálenej praxe najvyšších súdnych autorít zákon nevyžaduje explicitne, aby sa súd s touto argumentáciou osobitne vyrovnal. (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, 2. vydanie, 2022, Praha: C.H.BECK, s. 890). Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) už v minulosti vyslovil, že právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky (nález ústavného súdu III. ÚS 300/06-48 zo dňa 04. januára 2007, nález ústavného súdu IV. ÚS 49/06-37 zo dňa 07. júla 2006).

17.3. Odvolacie konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu tak nemohlo byť z dôvodu nevysporiadania sa s rozhodovacou praxou krajských a okresných súdov namietanou žalovanou (§ 220 ods. 3 CSP, resp. § 393 ods. 3 CSP) postihnuté vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP spočívajúcou v nedostatku odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

17.4. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie tvoriace organickú (kompletizujúcu) jednotu, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov strán sporu, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie o vyhovení žaloby žalobcu v časti o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 3.219,55,- eur s príslušenstvom a zamietnutí žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti, považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnia aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalovanej (§ 387 ods. 2 CSP, viď uvedené vyššie), ktoré napokon boli len opakovaním rovnakých skutočností ako v konaní pred súdom prvej inštancie. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (body 9. až 20.), ako aj odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie (body 16. až 24.), nevyplyva nedostatočnosť, či nezrozumiteľnosť alebo nepresvedčivosť, ani absencia o skutkových a právnych záveroch, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu dovolateľky.

18. V reakcii na dovolacie argumenty žalovanej dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011). Dovolací súd neakceptoval opodstatnenosť dôvodov, ktoré žalovaná uvádzala v dovolaní o zmätočnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom riadneho odôvodnenia, pretože uvedené nezistil. Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočностnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019).

19. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd uzavrel, že žalovaná neopodstatnene namietala, že konanie pred

odvolacím súdom bolo postihnuté zmätočnosťou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd preto dovolanie žalovanej v tejto časti ako nedôvodné v zmysle § 448 CSP zamietol.

20. Žalovaná prípustnosť podaného dovolania vyvodila aj z nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keď namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

20.1. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

21. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

22. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnú normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

23. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľka ako otázku relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP namieta otázku „posúdenia začiatku plynutia premľacej doby pri zosplatnení spotrebiteľského úveru, ktoré nastalo pre nesplnenie niektorej zo splátok“, pričom poukázala na § 103 OZ.

23.1. Na základe uvedeného dovolací súd konštatoval, že dovolanie je v danom prípade procesne prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Vo vzťahu k vyššie vymedzenej otázke dovolací súd uvádza, že takto vymedzená právna otázka skutočne nebola v čase podania dovolania (31. januára 2020 č.l. 153 a nasl. spisu) dovolacím súdom vyriešená, avšak medzičasom rozhodovacia činnosť dovolacieho súdu túto predmetnú otázku riešila, a to v rozhodnutiach najvyššieho súdu napr. z 29. novembra 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2020, z 30. novembra 2022 sp. zn. 5Cdo/224/2021, z 15. decembra 2022 sp.zn. 4Cdo/132/2021, z 25. januára 2023 sp. zn. 4Cdo/140/2021, ale táto nebola zodpovedaná v čase rozhodovania súdov v základnom konaní. Dovolací súd potom vychádzajúc z obsahu (§ 124 CSP) dovolania konštatoval jeho prípustnosť podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

24. Dovolací súd uznesením z 29. novembra 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2020 v spore o zaplatenie 21.587,85,- eur s prísl. titulom plnenia zo zmluvy o úvere na základe dovolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 a/ a b/ CSP zrušil rozsudok krajského súdu aj z dôvodu, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku splnenia zákonných predpokladov na aplikáciu druhej vety § 103 OZ o začiatku plynutia premľacej doby aj na spotrebiteľské právne vzťahy, na ktoré dopadá § 53 ods. 9 OZ. Pretože podľa § 103 OZ plyní pri strate výhody splátok premľacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 (všeobecne) začne premľacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených troch mesiacov od omeškania uplynula tiež 15 dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvý krát (§ 101 OZ)

25. Dovolací súd uznesením z 30. novembra 2022 sp. zn. 5Cdo/224/2021 v spore o zaplatenie 4.478,75,- eur s prísl. titulom plnenia zo zmluvy o úvere na základe dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil rozhodnutie krajského súdu, pretože nepovažoval za správny právny názor odvolacieho súdu (a tiež súdu prvej inštancie), že v spotrebiteľských vzťahoch premľacia doba celého zosplatneného dlhu plyní od zročnosti nesplnenej splátky, kvôli ktorej veriteľ využil svoje právo žiadať predčasné splatenie. Najvyšší súd v danej veci uviedol, že veriteľ sa na súde mohol po prvý raz domáhať svojho práva prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesačnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh (za súčasného splnenia upozornenia na

zosplatnenie). Práve tento deň je teda najskorším dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 OZ), čo v danom kontexte znamená, že tento deň je aj začiatkom premlčacej doby práva požadovať splnenie celého dlhu, čím sa naplní i zámer zákonodarcu, aby premlčacia doba pri zosplatnení celého dlhu nezávisela od vôle veriteľa (§ 103 OZ).

26. Ďalšie zrušujúce uznesenia (dovolení dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP) dovolacieho súdu z 15. decembra 2022 sp. zn. 4Cdo/132/2021 o zaplatenie 20.666,29,- eur s prísl. titulom plnenia zo zmluvy o stavebnom sporení v spojení so zmluvou o úvere a z 25. januára 2023 sp. zn. 4Cdo/140/2021 o zaplatenie 1.829,46,- eur s prísl. titulom plnenia zo zmluvy o úvere odkazujúc na rozhodnutia sp. zn. 7Cdo/268/2020, sp. zn. 5Cdo/224/2021 nadviazali na argumentáciu tam použitú, keď rovnako zvážili teleologickú redukciu aplikovateľnosti ustanovenia § 103 veta druhá OZ, t. j. vyňatie predmetného zákonného ustanovenia na prípady spotrebiteľských vzťahov, na ktoré sa vzťahuje § 53 ods. 9 OZ. Pričom dospeli k záveru, že aplikácia osobitného ustanovenia § 53 ods. 9 OZ v spotrebiteľských vzťahoch vylučuje uplatnenie pravidla podľa druhej vety § 103 OZ a pri premlčaní práva dodávateľa na zaplatenie celej pohľadávky, sa pri strate výhody splátok (§ 565 OZ) spravuje začiatok plynutia premlčacej lehoty všeobecným ustanovením § 101 OZ.

27. Na vyššie uvádzané rozhodnutia dovolací súd v prejednávanej spore nadväzuje. Osobitne poukazuje najmä na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/224/2021, v ktorom sa najvyšší súd zaoberal právnou otázkou, kedy začína plynúť premlčacia doba celého dlhu pri strate výhody splátok v prípade spotrebiteľskej zmluvy a zároveň, či s poukazom na znenie § 53 ods. 9 OZ možno v spotrebiteľskom vzťahu aplikovať § 103 OZ, keďže výsledkom jeho aplikácie je skutočnosť, že premlčacia doba začína plynúť skôr, ako si veriteľ môže uplatniť svoje právo prvýkrát (§ 101 OZ) so záverom, že podľa § 103 OZ plyní pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 OZ (všeobecne) začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených troch mesiacov od omeškania uplynula tiež 15 dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvýkrát (§ 101 OZ).

28. V rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/224/2021 najvyšší súd citujúc § 101 OZ, § 103 OZ, § 53 ods. 9 OZ a § 565 OZ uviedol, že premlčacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania podľa § 100 OZ. Premlčacia doba je ustanovená konkrétnym časovým úsekom, ktorý má určený začiatok plynutia. Dĺžku premlčacej doby určuje zákon. Ustanovenie § 101 OZ upravuje trojročnú všeobecnú premlčaciu dobu. Občiansky zákonník stanovuje objektívny začiatok plynutia premlčacej doby. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len čo mohla byť dôvodne podaná žaloba na súd (actio nata). Trojročná premlčacia doba plyní odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Rozhodujúcou skutočnosťou z hľadiska možnosti uplatniť právo na súde a začiatku plynutia (všeobecnej) premlčacej doby je okamih splatnosti (zročnosti) záväzku (dlhu), ktorý je konkrétnym momentom, kedy je dlžník povinný záväzok (dlh) splniť, a nie momentom, kedy je dlžník k splneniu iba oprávnený.

28.1. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/224/2021 zdôraznil, že splatnosť úverovej pohľadávky žalobkyne je daná spotrebiteľskou úverovou zmluvou, v ktorej si banka (právna predchodkyňa žalobcu) s dlžníkom (žalovanou) dohodli plnenie v splátkach, s oprávnením banky pre prípad neuhradenia dlžníkom splatné peňažné záväzky v termíne, vyhlásiť úver za splatný. K čomu ďalej uviedol: Ide o postupné čiastkové plnenie, ktoré nie je ani opakujúcim sa, či trvajúcim plnením, ani čiastočným plnením. V prípade takéhoto postupného čiastkového plnenia, ktoré je v literatúre prevažne označované ako plnenie v splátkach, je plnenie vopred rozvrhnuté do čiastkových úsekov, ktoré až ako spoločný celok tvoria dlh. Splatnosť týchto úsekov je však daná samostatne (oddelene), teda každý diel má určenú svoju konkrétnu splatnosť. Celkový predmet záväzku je však vopred kvantitatívne určený, pričom jednotlivo plnenými dielmi sa rozsah celej pohľadávky postupne znižuje. Ide teda o rozloženie zamýšľaného jednorazového plnenia v niekoľkých postupných čiastkových plneniach, taktiež jednorazových, pričom dobu splnenia treba rozlišovať jednak pre plnenie celého záväzku, jednak pre jednotlivé čiastkové plnenie. Dobou splnenia čiastkového plnenia je doba jednorazového splnenia jednotlivé dávky, dobou splnenia celého záväzku je doba splnenia poslednej dávky - teda poslednej splátky. V prípade čiastkového plnenia veriteľ nemôže žiadať dlžníka o splnenie jednorazové; to však

neplatí pre situáciu uvedenú v ustanovení § 565 OZ, v ktorej dlžník včas a riadne nesplnil niektorú zo splátok, ak to bolo dohodnuté alebo určené v rozhodnutí - tu je veriteľ oprávnený žiadať dlžníka o zaplatenie celej pohľadávky, s ktorou sa dlžník ocitol v omeškaní, pričom toto oprávnenie môže veriteľ uplatniť iba do splatnosti najbližšej budúcej splátky. V takomto prípade dlžník stráca výhodu čiastkového plnenia.

28.2. Počet mesačných splátok, ich výška aj doba splatnosti jednotlivých splátok bola v zmluve o spotrebiteľskom úvere vopred stanovená, pričom splatnosť, prípadné omeškanie a premlčanie je pri plnení v splátkach treba posudzovať samostatne ohľadom každej zo splátok, premlčacia doba plynie pri každom čiastkovom plnení odo dňa jeho splatnosti. Ak pri takto dojednanom plnení sa pre nesplnenie niektorého čiastkového plnenia stane splatný celý dlh, začne pre celý dlh plynúť premlčacia doba odo dňa splatnosti nesplneného čiastkového plnenia (t. j. splátky). Splnením jednotlivých splátok dlh čo do príslušnej čiastky zaniká, úplne zanikne až splnením poslednej čiastky (poslednej splátky). Vo svojej podstate je dlh splátkami rozdelený do niekoľkých čiastkových, zreteľne oddelených a relatívne samostatných dlhov, ktoré majú určitú vzájomnú súvislosť a v celku predstavujú súhrnnú výšku pohľadávky. V prípade dojednania straty výhody splátok (ako je to podľa danej úverovej zmluvy), ktorá sa prejaví v špecifickej zmluvnej sankcii za omeškanie s niektorou zo splátok, dôjde k zosplatneniu celého zvyšku dlhu. Omeškaním splatnosti jednej splátky si tak dlžník privodí splatnosť aj všetkých budúcich splátok.

28.3. Podľa § 103 OZ plyní pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Zákonodarca týmto zákonným ustanovením mienil modifikovať, aby sa pri strate výhody splátok počítala premlčacia doba celého dlhu už odo dňa splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh, čo je v súlade s cieľom, resp. zámerom inštitútu premlčania ako stimulácie veriteľa k rýchlemu (včasnému) uplatneniu jeho práv (podľa zásady *vigilantibus iura*), ako aj snahy predchádzať v konkrétnych prípadoch dôkaznej núdzi na strane veriteľa v súdnom konaní a prispieť tým k právnej istote účastníkov občianskoprávných vzťahov (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/146/2008). Názor, že premlčacia doba zvyšku dlhu plyní až od jeho splatnosti, teda po tom, čo veriteľ svoje právo podľa § 565 uplatnil (§ 563) by neprípustne umožňoval odsúvať začiatok plynutia premlčacej doby nečinnosťou veriteľa, čo mu zabráňuje skutočnosť, že toto právo môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky (druhá veta § 565), čo je v súlade i s tým legitímnym podkladom vyplývajúcim z § 101 veta druhá OZ, že premlčacia doba plyní odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

28.4. Pre spotrebiteľské vzťahy, ktorým je i ten v prejednávanej veci, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky až najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva (citovaný § 53 ods. 9 OZ). V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok zákonodarca v § 53 ods. 9 OZ zavádza nové pravidlo, z ktorého vyplýva, že veriteľ (v postavení dodávateľa) môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok, že už uplynuli tri mesiace od omeškania so zaplatením príslušnej splátky a že upozornil dlžníka (v postavení spotrebiteľa) v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 OZ je teda podmienená tým, že veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil dlžníka na to, že toto právo využije. Bez takéhoto včasného upozornenia je uplatnenie neúčinné (pozri Jaroslav Krajčo: Občiansky zákonník pre prax, Eurounion, máj 2015, komentár k § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka).

28.5. Najvyšší súd tak v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/224/2021 uzavrel, že podľa § 103 OZ plyní pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 OZ (všeobecne) začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených troch mesiacov od omeškania uplynula tiež 15 dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvý krát (§ 101 OZ).

29. Vzhľadom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/224/2021 (bod 25., 27. a 28. tohto rozhodnutia), tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/268/2020, 4Cdo/132/2021 a 4Cdo/140/2021, dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolateľkou nastolenej otázky posúdenia začiatku

plynutia premlčacej doby pri zosplatnení spotrebiteľského úveru, ktoré nastalo pre nesplnenie niektorej zo splátok s odkazom na § 103 OZ.

30. Podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

31. Dovolateľkou nastolená právna otázka posúdenia začiatku plynutia premlčacej doby pri zosplatnení spotrebiteľského úveru, ktoré nastalo pre nesplnenie niektorej zo splátok s odkazom na § 103 OZ už bola dovolacím súdom riešená v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/224/2021 (aj 7Cdo/268/2020, 4Cdo/132/2021 a 4Cdo/140/2021) s právnym záverom, že podľa § 103 OZ plyní pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 OZ (všeobecne) začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených troch mesiacov od omeškania uplynula tiež 15 dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvý krát (§ 101 OZ). Podľa právneho názoru odvolacieho súdu senátu rozhodujúceho v prejednávanej spore uvedený právny záver, ako aj vyššie citované úvahy smerujúce k tomuto právnemu záveru, vyplývajúce z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/224/2021, od ktorých sa odvolací súd nepovažuje za potrebné odkloniť a na ktoré v celom rozsahu odkazuje, sú plne aplikovateľné aj na rozhodovaný spor.

32. Na základe uvedeného odvolací súd aplikujúc uvedené na rozhodovaný spor môže len konštatovať, že v rozhodovanom spore ak k zosplatneniu dlhu žalovanej došlo na základe splátky splatnej 20. júla 2015, 3- mesačná doba omeškania so splnením tejto splátky plynula od 21. júla 2015 do 21. októbra 2015, tak najskorším dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz, bol nasledujúci deň po uplynutí tejto 3- mesačnej doby, t.j. deň 22. októbra 2015. Preto pokiaľ žalobca podal žalobu na súd 29. septembra 2018, takáto žaloba bola podaná počas plynutia zákonnej trojročnej premlčacej doby (§ 101 OZ). Na základe čoho pokiaľ odvolací súd spolu s okresným súdom nevyhoveli námietke premlčania žalovanej, uvedený záver nie je nesprávny a dovolateľka neopodstatnene namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu a ním zvolené riešenie ňou namietanej otázky spočíva v nesprávnom právnom posúdení (§ 432 ods. 1 CSP), pretože odvolací súd sa svojím právnym posúdením v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

33. Z vyššie uvedených dôvodov dovolanie dovolateľky nie je dôvodné ani v časti nesprávneho právneho posúdenia v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Najvyšší súd preto jej nedôvodné dovolanie zamietol ako celok podľa § 448 CSP.

34. Žalobca bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu odvolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej v plnom rozsahu.

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.